

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref.: A.12.mø4

Deres ref.:

Dato: 27.12.20

INDRE FOSEN KOMMUNE
POSTBOKS 23
7101 RISSA

Hasselvikeien FV 718 – Dispensasjon fra kommuneplanen og byggeforbudet i strandsonen. Klage.

Det vises til vedtak om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel (LNF- formål) og byggeforbudet i 100- metersbeltet langs sjøen for steinuttak/utbedringstiltak på FV 718 mellom Galgeneset og Ofaret – Hasselvikeien. Det er satt vilkår i forbindelse med edelløvskog, fremmede plantearter (kjempeslirekne), to rovfuglarter og en gravrøys.

Hensynet til miljø og samfunn må veie tungt under forberedelse av en plan eller tiltak. Når det skal tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres, vil det ofte være nødvendig med en konsekvensutredning. I dette tilfellet vil uttaket av stein/utbedring av vei etter vårt syn falle inn under tiltak som må konsekvensutredes. Dette betyr at dispensasjon ikke kan gis. Tiltaket påvirker omgivelsene i betydelig grad. De bratte fjellssidene fører til høye skjæringer (opptil 24 m), det er videre nærmere 2 km vei som skal utbedres (delvis nye traseer), det vil bli omdisponering av friluftsområder, det er i 100- metersbeltet, det er verneverdig skog og det berører truede fuglearter. Sist, men ikke minst, er området rasutsatt både ovenfor og nedenfor veien. I følge Vedlegg II 10 e må planen konsekvensutredes da det vurderes å få vesentlige virkninger for miljø og samfunn - risiko for alvorlig ulykke, påvirkning av viktige naturområder, verdifullt landskap og truede arter og naturtyper.

Både NVE og fylkesmannen anfører at tiltaket burde inngå i en ny reguleringsplan for å få bred og åpen demokratisk prosess. NVE anfører at de samlede virkninger av tiltaket er så vidt store at de synes å falle inn under det som ville være naturlig å behandle som en eller flere reguleringsplaner med krav om ROS- analyse og vurderinger knyttet til bl.a. NVE- tema som skred, flomfare og vassdragsmiljø. Fylkesmannens planrettslige råd er at kommunen i stedet behandler tiltaket etter reglene som gjelder reguleringsplaner. For gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak, og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan, jfr PBL §§ 12-1, 20-1. Dette vil sikre en mer forsvarlig planavklaring og gjennomføring. Dette prosjektet hefter i tillegg med en del uavklarte problemstillinger, som nevnt ovenfor, som bør belyses på en bedre måte. Videre kan det anføres at en reguleringsplan vil være mer utfyllende for tiltaket, herunder utforming og estetiske krav til utførelsen. Dette er spesielt viktig når det ligger i 100- metersbeltet. Vi registrerer at det mangler plan for tillatt forurensning og andre krav til miljøkvalitet. Tiltaket berører de sjønære friluftsområdene, og det bør settes grenseverdier for støy. Veganlegg generer mye støy, støv og avrenning blant annet. Det er lite eller ingen naturlige hindringer for støypåvirkningen. Naturlig nok skal det også være et knuseanlegg her. Dette må tas med i en reguleringsplan.

Kommunen har ikke gitt en tilstrekkelig begrunnelse for dispensasjon. Det er anført at tiltaket skal gi synergieffekter, men foreløpig er ingen av de andre «synergiltakene» ferdigbehandlet

i forvaltningen. Ellers har kommunen listet opp gjeldende regler for dispensasjon og kort konkludert med at tillatelsen ikke er i strid med noen av disse reglene. Formålsparagrafen setter krav til åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter og gi grunnlag for vern og bruk av ressurser. Hensynene til dette blir vesentlig tilsidesatt ved å kjøre saken som dispensasjonssak og ikke reguleringssak. Det hefter en del uavklarte moment ved prosjektet som kan gå på bekostning av miljø og sikkerhet. Dispensasjonen avviker fra føringer i PBL. Det er gitt fraråding fra regionale myndigheter. Konklusjon her blir at vedtaket kan være i strid med reglene for dispensasjon.

Selv om tiltaket berører viktige natur- og friluftsområder og 100- metersbeltet anfører kommunen at tiltaket ikke medfører uheldige konsekvenser og viser til krav/vilkår om gjennomføring av avbøtende tiltak. Kommunen mener også at det ikke berører LNF-bestemmelsene. Omdisponering av arealer bør skje gjennom overordnet planlegging. Tiltaket vurderes av oss å komme i strid med de hensyn bestemmelsen skal ivareta og gi en uheldig presedensvirkning Etter vårt syn bør det her gjennomføres en bredere reguleringsprosess for å ivareta viktige interesser og hindre ulykker med skred og utglidninger.

Vi ser også at kommunen anfører at tiltaket ikke kommer i konflikt med reglene i Naturmangfoldloven og Planretningslinjene for differensiert forvaltning av strandsonen. Fylkesmannen har satt krav om at kommunen må vise hvordan saken er vurdert i forhold til planretningslinjene. Det er fortsatt et forbud mot bygging i 100- metersbeltet fra sjøen over hele landet. Unntak skal skje gjennom helhetlige planer, ikke tilfeldige dispensasjoner. Her savner vi en grundigere gjennomgang av kommunen.

Etter § 7 i Naturmangfoldloven, som supplerer FVL's krav om utredning, skal prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8 – 12 legges til grunn for skjønnsutøvingen. Vurderingen og vektleggingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen slik at det kan kontrolleres i ettertid om prinsippene er vurdert. Det stilles visse minstekrav til oppfyllelse av vurderingene av Naturmangfoldlovens prinsipper. Dette er en naturlig følge FVL's krav til utredning og informasjon i § 17. Selv om prinsippene i Naturmangfoldloven er vurdert er det viktig at konklusjonen er i tråd med vurderingene. Kommunen kan ikke se at tiltaket medfører negative konsekvenser for friluftsliv, landskap eller andre allmenne interesser til tross for at tiltaket vil få svært store konsekvenser for bl.a. landskap, natur, og kanskje enda større risiko for skredulykker. Altså synes det som om vedtaket er i strid med Naturmangfoldloven.

Det er registrert to hekkelokaliteter av rovfugl bare noen hundre meter unna tiltaksområdet, og disse står i fare for å bli forstyrret i reirbyggings- og hekkeperioden og senere i matingsperioden. Hønschauk er også registrert i området. Dette betyr at en må ta hensyn for å unngå forstyrrelser, jfr. også bestemmelser i Naturmangfoldloven. Ut fra førende retningslinjer må det ikke foregå sprengning nærmere enn 1000 m fra lokalitetene i perioden februar til og med august. Dette må presiseres i vilkårene. Sweco har også anført avstand på opptil 1000 m. I kommunens vilkår knyttet til vedtaket er det anført at sprengning kan gjennomføres, uavhengig av avstand, hvis en ellers risikerer vesentlige ulemper for prosjektets framdrift. Det kan synes som om dette er et brudd på Naturmangfoldloven. Dette er en så svak formulering at det i realiteten ikke legger særlig begrensning på sprengningsarbeidet. Vi krever en innskjerping på dette området. Det er i tillegg til de nevnte rovfuglarter også et viktig leve- og oppholdsområde for flere rødlistede arter på nedre side av vegen og ut i fjorden. Landskapet er åpent i alle retninger slik at sprengningsstøyen blir lite dempet. Og i tillegg vil fjellsidene forsterke støybelastning med refleksjon fra fjellsidene.

I saksframstillingen går det fram at sikkerhet mot alle typer skred ikke vil bli bedre ved gjennomføring av tiltaket. Etter vårt syn kan det til og med bli verre ved så massiv sprengning i et allerede rasutsatt område med flere større sprekkdannelser i de ovenfor liggende, bratte fjellveggene. NVE skriver at de samlede virkningene av tiltaket vil bli så vidt store at det ville være mest hensiktsmessig å behandle tiltaket som reguleringsplan med krav om utvidete analyser. Det må også nevnes at klimaeffektene nå beregnes å bli verre enn tidligere antatt. Det blir stigende temperatur, økende havnivå og mer ekstremnedbør noe som øker faren for alle typer skred. Det blir vanligere med vinterflommer. Trøndelag hører til den gruppen av steder som er mest utsatt. Her beskrives det som nokså sikkert at en vil få større hyppighet av jordskred som følge av klimaendringene. Loven krever at bygging av vei og boliger ikke skal anlegges på rasutsatte områder. Det er allerede bortimot 3 000 ras pr år i Norge. Dette betyr at det må tas ekstra forholdsregler og en grundigere prosess for å øke sikkerheten i området både i anleggsperioden og i ettertid.

I dispensasjonsvedtaket er det ikke satt spesifikke vilkår om grunnboringer, noe som egentlig var anbefalt av geoteknikere hos NVE. Dette er absolutt nødvendig for å avdekke usikkerheter i grunnen ved fyllinger spesielt for at en skal unngå utglidninger og skred.

Ved eventuelt ras ut i sjøen på strekninger det ikke er berg i strandsonen kan et undersjøisk ras bli stort, og det kan bli krevende å få bygget opp veien på nytt. Det mangler kartlegging av sjøbunnen utenfor flere av sprengningsområdene. Det er svært bratte fjellsider i området med varierende oppsprekingsgrad. Det er observert en tydelig lagdeling i store deler av området, samt ett til to hovedsprekksett høyt oppe - like ved der det for noen år siden gikk et større ras som gikk over veibanen. Her kunne det egentlig ha gått liv tapt.

Det er mangelfulle stabilitetsvurderinger i de geotekniske data som er lagt til grunn for veiplanene. Virkningene av vibrasjoner og rystelser fra anleggsarbeidet og ikke minst fra trafikken, og da spesielt tungtrafikken, i en 100 eller 200- årsperiode er ikke medtatt i beregningsgrunnlaget. Beregninger som inkluderer påvirkning av grunn forårsaket av vibrasjoner og rystelser i all framtid mangler. Reelle vibrasjonsrystelser er ikke vurdert. Dette må være en forutsetning for igangsetting av dette prosjektet.

Det er heller ikke foretatt tilfredsstillende risikovurderinger av mulig ras (sannsynlighet og konsekvens) lokalt og i nærområdene. Stabiliteten til det svakeste, og mest kritiske området, må legges til grunn. I følge ny forskning er risikoen for skred mangedoblet som følge av klimaforandringer og ekstremnedbør. Dette er ikke nok hensynstatt i de rapportene som er presentert.

Vi har tidligere påpekt at det hvert år utløses ras på områder som egentlig var godkjent av geoteknikere, også med tap av menneskeliv. I Trøndelag fins flere slike områder. Det kan også skytes inn at Fosen Naturvernforening har advart mot utbygging i flere slike områder både i Rissa og ellers i Fosen der det i ettertid har gått ras. Nå igjen har vi fått nok et bevis gjennom katastrofen i Gjerdrum der det viste seg at geoteknisk klarering av et kvikkleireområde ikke holdt mål. Nærmere 300 da raste ut i dette området. Dette betyr for det første at det også for fageksperter er vanskelig eller umulig å gi garantier, og for det andre betyr det at en i det konkrete tilfellet med utbedring/sprengning i Hasselvikveien ikke kan foretas noen hastebehandling – her må det kreves grundigere undersøkelser og beregninger enn det som er tilfellet.

Krav om oppsettende virkning

På bakgrunn av at gjennomføringen av tiltaket kan føre til uopprettelige skader med alvorlige konsekvenser for bl.a. landskap, naturmiljø, friluftsliv og ras, bes det om oppsettende virkning. Det skal dessuten være en reell klagemulighet. Gjennomføringen av vedtaket kan heller ikke betraktes som en hastesak. Tiltaket fremstår bl.a. som mangelfullt geoteknisk.

Med hilsen
Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås

Esther Haaverstad

Kopi: Fylkesmannen